SODBA SODIŠČA PRVE STOPNJE (osmi senat)

z dne 1. julija 2009 *

V združenih zadevah T-273/06 in T-297/06,

ISD Polska sp. z o.o. s sedežem v Varšavi (Poljska),

Industrial Union of Donbass Corp. s sedežem v Donetsku (Ukrajina), ki sta ju sprva zastopala C. Rapin in E. Van den Haute, nato C. Rapin, E. Van den Haute in C. Pétermann, odvetniki,

tožeči stranki v zadevi T-273/06,

ISD Polska sp. z o.o. (nekdanja Majątek Hutniczy sp. z o.o.) s sedežem v Varšavi, ki sta jo sprva zastopala C. Rapin in E. Van den Haute, nato C. Rapin, E. Van den Haute in C. Pétermann, odvetniki,

tožeča stranka v zadevi T-297/06,

* Jezik postopka: francoščina.

proti

Komisiji Evropskih skupnosti, ki jo zastopata C. Giolito in A. Stobiecka-Kuik, zastopnika,

tožena stranka,

zaradi predlogov za razglasitev delne ničnosti Odločbe Komisije 2006/937/ES z dne 5[.] julij[a] 2005 o državni pomoči št. C 20/04 (prej NN 25/04) za [jeklarsko družbo] Huta Częstochowa S.A. (UL 2006, L 366, str. 1) v delu, v katerem so nekatere pomoči razglašene za nezdružljive s skupnim trgom in je Republiki Poljski odrejeno, naj zahteva njihovo vračilo,

SODIŠČE PRVE STOPNJE
EVROPSKIH SKUPNOSTI (osmi senat),

v sestavi M. E. Martins Ribeiro, predsednica, S. Papasavvas in A. Dittrich (poročevalec), sodnika,

sodna tajnica: K. Pocheć, administratorka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 3. septembra 2008

izreka naslednjo

Sodbo

Pravni okvir

1 Člen 8 Protokola št. 2 o proizvodih ESPJ k Evropskemu sporazumu z dne 16. decembra 1991 o pridružitvi med Evropskimi skupnostmi in njihovimi državami članicami na eni strani ter Republiko Poljsko na drugi strani (UL 1993, L 348, str. 2, v nadaljevanju: Protokol št. 2) določa:

„1. Če lahko vpliva na trgovinsko menjavo med Skupnostjo in Poljsko, je s pravilnim izvajanjem tega sporazuma nezdružljivo naslednje:

[…]

iii) državna pomoč kakršne koli vrste, razen odstopanj, dovoljenih na podlagi Pogodbe o ustanovitvi ESPJ.

[…]

4. Pogodbenici priznavata, da lahko [Republika] Poljska v prvih petih letih po začetku veljavnosti tega sporazuma in z odstopanjem od odstavka 1(iii) tega člena v zvezi z ‚jeklarskimi izdelki ESPJ' izjemoma dodeljuje državno pomoč za namene prestrukturiranja pod pogojem, da:

– je program prestrukturiranja povezan s splošno racionalizacijo in zmanjšanjem celotne proizvodne zmogljivosti na Poljskem,

– ta pomoč po koncu obdobja prestrukturiranja vodi k sposobnosti preživetja podjetij, ki jo prejemajo, pod običajnimi tržnimi pogoji,

– sta višina in intenzivnost take pomoči strogo omejeni na tisto, kar je absolutno potrebno za obnovitev takšne sposobnosti preživetja, ter se postopoma zmanjšujeta.

Pridružitveni svet ob upoštevanju gospodarskega položaja [Republike] Poljske odloči o možnosti podaljšanja predvidenega petletnega obdobja."

2 Z Odločbo Pridružitvenega sveta EU-Poljska št. 3/2002 z dne 23. oktobra 2002 o podaljšanju obdobja, določenega v členu 8(4) Protokola št. 2 (UL 2003, L 186, str. 38), je bilo obdobje, v katerem je bilo Republiki Poljski izjemoma dovoljeno, da v zvezi z ‚jeklarskimi' izdelki dodeljuje državno pomoč za prestrukturiranje v skladu

s podrobnimi predpisi iz člena 8(4) Protokola št. 2, podaljšano od 1. januarja 1997 za dodatnih osem let oziroma do dneva pridružitve Republike Poljske k Evropski uniji. Njen člen 2 določa:

„[Republika] Poljska predloži […] Komisiji program prestrukturiranja in poslovne načrte, ki izpolnjujejo zahteve iz člena 8(4) Protokola [št.] 2 in ki jih je ocenil poljski organ, pristojen za nadzor državnih pomoči (Urad za varstvo konkurence in varstvo potrošnikov).“

3 S Protokolom št. 8 o prestrukturiranju poljske jeklarske industrije, ki je priloga k Aktu o pogojih pristopa Češke republike, Republike Estonije, Republike Cipra, Republike Latvije, Republike Litve, Republike Madžarske, Republike Malte, Republike Poljske, Republike Slovenije in Slovaške republike in prilagoditvah [p]ogodb, na katerih temelji Evropska unija (UL 2003, L 236, str. 948, v nadaljevanju: Protokol št. 8), je bilo Republiki Poljski z odstopanjem od splošnih pravil o državnih pomočeh dovoljeno, da dodeli pomoči za prestrukturiranje svojega jeklarskega sektorja na podlagi pogojev, določenih v načrtu prestrukturiranja, in pod pogoji, določenimi v tem protokolu. Ta protokol zlasti določa:

„1. Ne glede na člena 87[ES] in 88[ES] se državna pomoč, ki jo je podelila [Republika] Poljska v namene prestrukturiranja določenim delom poljske jeklarske industrije, šteje za združljivo s skupnim trgom, pod pogojem, da:

– se obdobje iz člena 8(4) Protokola št. 2 […] podaljša do dne pristopa,

– se v celotnem obdobju 2002–2006 spoštuje pogoje, ki so določeni v načrtu za prestrukturiranje, na podlagi katerega je bila veljavnost zgornjega protokola podaljšana,

– se izpolni pogoje, ki so določeni v tem protokolu[,] in

– se poljski jeklarski industriji od dne pristopa ne izplača nobene državne pomoči za prestrukturiranje.

2. […]

3. Le podjetja[,] našteta v Prilogi 1 (v nadaljnjem besedilu ‚upravičena podjetja‘), so upravičena do državne pomoči v okviru poljskega programa za prestrukturiranje jeklarstva.

4. Upravičeno podjetje ne sme:

(a) v primeru združitve s podjetjem, ki ni vključeno v Prilogo 1, prenesti koristi od pomoči, ki je bila podeljena upravičenemu podjetju;

(b) prevzeti sredstev podjetja, ki ni vključeno v Prilogo 1 in ki je v obdobju do 31. decembra 2006 v stečaju.

5. […]

6. Pomoč za prestrukturiranje, ki se podeli upravičenim podjetjem, se določi z utemeljitvami v odobrenem poljskem načrtu za prestrukturiranje jeklarstva in v posamičnih poslovnih načrtih, kakor jih je odobril Svet. V nobenem primeru pa izplačana pomoč v obdobju 1997-2003 in njen skupni znesek ne presega 3 387 070 000 PLN.

[…]

[Republika] Poljska jeklarski industriji v namene prestrukturiranja ne podeli nobenih nadaljnjih pomoči.

[…]

10. Z vsemi naknadnimi spremembami v splošnem načrtu za prestrukturiranje in v posamičnih načrtih se mora strinjati Komisija in, kadar je to primerno, tudi Svet.

[…]

18. Če spremljanje pokaže, da:

[…]

(c) je [Republika] Poljska v obdobju prestrukturiranja jeklarski industriji in predvsem upravičenim podjetjem podelila dodatne nezdružljive državne pomoči,

prehodne ureditve iz tega protokola ne veljajo.

Komisija naredi vse potrebno, da se od zadevnih podjetij zahteva povrnitev vseh pomoči, ki so bile podeljene s kršenjem pogojev iz tega protokola.“

4 Sklep Sveta 2003/588/ES z dne 21. julija 2003 o izpolnjevanju pogojev iz člena 3 Odločbe št. 3/2002 (UL L 199, str. 17) v svojem edinem členu določa:

„Program prestrukturiranja in poslovni načrti, ki jih je [Republika] Poljska 4. aprila 2003 predložila Komisiji v skladu s členom 2 Odločbe št. 3/2002 […], izpolnjujejo zahteve iz člena 8(4) Protokola št. 2.“

5 Uredba Sveta (ES) 659/1999 z dne 22. marca 1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena [88] ES (UL L 83, str. 1) v členu 6(1) določa:

„Odločba o začetku formalnega postopka preiskave vsebuje povzetek bistvenih dejanskih in pravnih vprašanj, vključuje predhodno oceno Komisije o značaju pomoči predlaganega ukrepa in izpostavi dvome o njegovi združljivosti s skupnim trgom. Odločba od zadevne države članice in drugih zainteresiranih strank zahteva, da pošljejo pripombe v predpisanem roku, ki navadno ni daljši od enega meseca. V ustrezno upravičenih primerih lahko Komisija predpisano obdobje podaljša."

6 Člen 7(5) te uredbe določa:

„Če Komisija ugotovi, da je prijavljena pomoč nezdružljiva s skupnim trgom, sklene, da se pomoč ne sme izvajati (v nadaljnjem besedilu ‚negativna odločba')."

7 Člen 14 Uredbe št. 659/1999 določa:

„1. Če se v primerih nezakonite pomoči sprejmejo negativne odločbe, Komisija odloči, da mora zadevna država članica sprejeti vse potrebne ukrepe, da upravičenec vrne pomoč (v nadaljnjem besedilu ‚odločba o vračilu'). Komisija ne zahteva vračila pomoči, če bi bilo to v nasprotju s splošnim načelom prava Skupnosti.

2. Pomoč, ki se vrne na podlagi odločbe o vračilu, vključuje obresti po primerni obrestni meri, ki jo določi Komisija. Obresti se plačajo od datuma, ko je bila nezakonita pomoč na razpolago upravičencu, do datuma vračila.

3. […]“

8 Člen 20(1) te uredbe določa:

„Vsaka zainteresirana stranka lahko po odločbi Komisije o začetku formalnega postopka preiskave predloži pripombe na podlagi člena 6. Vsaka zainteresirana stranka, ki je takšne pripombe predložila, in vsak upravičenec individualne pomoči prejme izvod odločbe, ki jo sprejme Komisija na podlagi člena 7.“

9 Uredba Komisije (ES) št. 794/2004 z dne 21. aprila 2004 o izvajanju Uredbe Sveta (ES) št. 659/1999 (UL L 140, str. 1) v členu 9 določa:

„1. Če ni drugače določeno v posebni odločbi, je obrestna mera, ki se uporablja za vračilo državne pomoči, dodeljene v nasprotju s členom 88(3) Pogodbe, enaka letnemu odstotku obresti, ki se določi za vsako koledarsko leto.

Izračuna se na podlagi petletnega povprečja medbančnih menjalnih obrestnih mer za september, oktober in november prejšnjega leta, ki se mu prišteje 75 bazičnih točk.

Komisija lahko v ustrezno utemeljenih primerih poveča obrestno mero za več kakor 75 bazičnih točk v zvezi z eno ali več državami članicami.

[…]

4. Če ni zanesljivih ali enakovrednih podatkov ali v izjemnih okoliščinah, lahko Komisija za eno ali več držav članic v tesnem sodelovanju z zadevno državo članico oziroma državami članicami določi obrestno mero za vračilo državne pomoči na podlagi druge metode ali podatkov, ki so ji na voljo.“

10 Člen 11(2) navedene uredbe glede podrobnih pravil uporabe obrestne mere določa:

„Obrestna mera se do datuma vračila pomoči izračuna na podlagi obrestnoobrestnega računa. Na natečene obresti v prejšnjem letu se obračunajo obresti za vsako poznejše leto.“

Dejansko stanje spora

11 Ta zadeva se nanaša na postopek prestrukturiranja poljskega proizvajalca jekla Huta Częstochowa S.A. (v nadaljevanju: HCz). Prestrukturiranje družbe HCz je potekalo od leta 2002 do 2005. Zaradi tega so bila sredstva HCz prenesena v nove družbe:

– leta 2002 je bila ustanovljena Huta Stali Częstochowa sp. z o.o. (v nadaljevanju: HSCz), da bi nadaljevala proizvodnjo jekla družbe HCz. Družba HSCz je pri stečajnem upravitelju zakupila proizvodne zmogljivosti družbe HCz in prevzela večino zaposlenih. Matična družba družbe HSCz je bila družba Towarzystwo Finansowe SILESIA sp. z o.o. (v nadaljevanju: TFS), ki je stoodstotno v lasti Republike Poljske;

– leta 2004 sta bili ustanovljeni družbi Majątek Hutniczy sp. z o.o. (v nadaljevanju: MH) in Majątek Hutniczy Plus (v nadaljevanju: MH Plus). Njune delnice so bile v stoodstotni lasti družbe HCz. Družba MH je prejela jeklarska sredstva družbe HCz, družba MH Plus pa nekatera druga sredstva, potrebna za proizvodnjo;

– sredstva, ki niso povezana s proizvodnjo (imenovana nejeklarska sredstva), in elektrogospodarstvo Elsen so bili preneseni na družbo Operator ARP sp. z o.o., ki je odvisna od Agencja Rozwoju Przemysłu S.A. (poljska agencija za industrijski razvoj, ki je v lasti države), zato da se poplačajo javni dolgovi, podvrženi prestrukturiranju (davki in prispevki za socialno zavarovanje).

12 Komisija je z dopisom z dne 19. maja 2004 obvestila Republiko Poljsko, da bo sprožila formalni postopek preizkusa pomoči za prestrukturiranje, ki je bila podeljena proizvajalcu jekla, družbi HCz. Ta odločba je bila 12. avgusta 2004 objavljena v *Uradnem listu Evropske unije* (UL C 204, str. 6, v nadaljevanju: odločba o začetku postopka) v izvirnem jeziku (poljščina), pred tem pa v povzetku v drugih uradnih jezikih. Komisija je pozvala druge zainteresirane stranke, naj predložijo svoja stališča glede dejstev in pravne analize, ki jih vsebuje odločba o začetku postopka. Prejela je stališča Republike Poljske in štirih drugih zainteresiranih strank.

13 V dokumentu z naslovom „Izjava o državnih pomočeh, morebitno dodeljenih družbama [HCz] in/ali [HSCz]“ z dne 3. februarja 2005 je družba ISD Polska sp. z o.o. (ki je takrat delovala pod družbenim imenom ZPD Steel sp. z o.o., v nadaljevanju: ISD), hčerinska družba v stoodstotni lasti družbe Industrial Union of Donbass Corp. (v nadaljevanju: IUD), v okviru pogajanj pred svojim nakupom družb HSCz, MH, MH Plus in desetih drugih hčerinskih družb HCz, podala to izjavo (imenovano zaveza):

„Če Komisija sprejme odločbo, s katero bi družbama [HCz] in [HSCz] ali osebi, ki je prevzela sredstva [HCz], naložila, naj vrnejo nezakonito državno pomoč, ki spada v okvir pomoči iz programa prestrukturiranja, in sicer v skupnem znesku, ki ne presega 20 milijonov [poljskih zlotov], izjavljamo, da ta odločba nikakor ne bo pomenila, da smo oproščeni obveznosti, ki izhajajo iz ponudbe, in se zavezujemo, da ne bomo predložili in uveljavljali nikakršnega odškodninskega zahtevka zoper a) davčno upravo Republike Poljske, b) [Agencja Rozwoju Przemysłu], c) [TFS], d) [HCz] […], ki je povezan z vračilom pomoči ali kakor koli povezan s postopkom, ki ga na tem področju obravnava Komisija zaradi dodelitve državne pomoči družbi [HCz]. V takem primeru se zavezujemo, da bomo poskrbeli, da družbe [MH], [MH Plus] in [HSCz] oziroma druge družbe, tudi njihove pravne naslednice (neodvisno od pravnega naslova take naslednice), vrnejo znesek nezakonite javne pomoči, določen v odločbi Komisije, tudi če bi se ta odločba nanašala le na družbo [HCz].“

14 Komisija je na koncu postopka ugotovila, da v nasprotju z njenimi prvotnimi dvomi ukrepi za prestrukturiranje družbe HCz skladno z določbami Ustawa o pomocy publicznej dla przedsiębiorców o szczególnym znaczeniu dla rynku pracy (zakon o javni pomoči podjetjem, ki so pomembna za trg dela, z dne 30. oktobra 2002, Dz. U. št. 213, stališče 1800, kakor je bil spremenjen) ne pomenijo državne pomoči v smislu člena 87(1) ES. Nasprotno je Komisija ugotovila, da je družba HCz iz različnih naslovov prejela državno pomoč za obdobje od leta 1997 do 2002. Ugotovila je, da je bila ta deloma združljiva s skupnim trgom, vendar je zahtevala, da se vrne tisti del te pomoči, za katerega meni, da je nezdružljiv s skupnim trgom, in sicer 19.699.452 poljskih zlotov (PLN) (v nadaljevanju: sporna pomoč).

15 Komisija je 5. julija 2005 sprejela Odločbo [2006/937/ES] o državni pomoči št. C 20/04 (prej NN 25/04) za [proizvajalko jekla HCz] (UL 2006, L 366, str. 1, v nadaljevanju: Odločba). Njen člen 3 določa:

„1. Državna pomoč, ki jo je [Republika] Poljska podelila [HCz] med letom 1997 in majem 2002 kot pomoč za tekoče poslovanje in pomoč za prestrukturiranje zaposlovanja v znesku 19 699 452 PLN, ni združljiva s skupnim trgom.

2. [Republika] Poljska sprejme vse potrebne ukrepe, da pomoč iz odstavka 1, ki je bila nezakonito na razpolago [HCz], izterja od [HCz], [od] Regionalny Fundusz Gospodarczy, [od MH] in [od Operator ARP]. Vsa ta podjetja so solidarno zavezana za povrnitev te pomoči.

Izterjava se izvede brez zamude in v skladu s postopki nacionalne zakonodaje pod pogojem, da dopuščajo takojšnjo in učinkovito izvrš[itev] odločbe. Izterjana vsota vključuje obresti od dne, od katerega so bila sredstva na razpolago [HCz], do njihove dejanske izterjave. Obresti se izračunajo v skladu z določbami iz poglavja V Uredbe […] št. 794/2004.

3. […]“

16 Komisija v členu 4 Odločbe potrjuje predlagane spremembe poljskega nacionalnega načrta za prestrukturiranje v skladu s točko 10 Protokola št. 8, tako da dovoli prestrukturiranje družbe HCz brez državne pomoči in brez povečanja proizvodnih zmogljivosti.

17 V skladu s sporazumom z dne 30. septembra 2005, ki je začel veljati 7. oktobra 2005, je družba ISD pri družbi HCz kupila vse delnice družb MH in MH Plus ter deset drugih hčerinskih družb družbe HCz. S pogodbo, prav tako z dne 30. septembra 2005, ki je začela veljati 7. oktobra 2005, je družba ISD pri družbi TFS kupila vse delnice družbe HSCz. Družba ISD je tako postala lastnik družb HSCz, MH, MH Plus in desetih drugih hčerinskih družb družbe HCz.

18 Komisija je z dopisom z dne 17. februarja 2006 od poljskih organov zahtevala, naj jo seznanijo z obrestno mero, po kateri morajo solidarni dolžniki, navedeni v členu 3(2) Odločbe, vrniti sporne pomoči. Poljski organi so v svojem odgovoru z dne 13. marca 2006 predlagali obrestne mere za vračilo in metodologijo za izračun obresti. Med drugim so predlagali, naj za osnovo za obdobje od leta 1997 do 1999 uporabi obrestna mera poljskih državnih obveznic po stalni obrestni meri, navedeni v PLN, za pet let, in za obdobje od leta 2000 do pristopa Republike Poljske k Evropski uniji obrestna mera istih obveznic za deset let. Poleg tega so zahtevali, da se ob upoštevanju položaja kapitalskih trgov na Poljskem v tistem obdobju, za katerega so bile značilne zelo visoke, vendar hitro padajoče obrestne mere, opravi letna posodobitev teh obrestnih mer in da se obresti ne obračunajo na podlagi obrestnoobrestnega računa.

19 Komisija je v dopisu z dne 7. junija 2006, naslovljenem na poljske organe, ugotovila, da bi morala biti obrestna mera, ki se uporabi za vračilo sporne pomoči, za celotno zadevno obdobje obrestna mera poljskih državnih obveznic s stalno obrestno mero za pet let, navedenih v PLN, in da bi se morala v skladu s členom 11(2) Uredbe št. 794/2004 ta obrestna mera uporabiti na podlagi obrestnoobrestnega računa.

20 Komisija je s priporočenima dopisoma z dne 7. julija in 16. avgusta 2006 poslala Odločbo družbi IUD (potrdilo o prejemu predloženo 11. julija 2006) in družbi MH (potrdilo o prejemu predloženo 18. avgusta 2006). Odločba je bila objavljena v Uradnem listu 21. decembra 2006.

Postopek in predlogi strank

21 Družbi ISD in IUD sta 11. septembra 2006 v sodnem tajništvu Sodišča prve stopnje vložili tožbo v zadevi T-273/06.

22 Družba MH je 17. oktobra 2006 v sodnem tajništvu Sodišča prve stopnje vložila tožbo v zadevi T-297/06.

23 Zadevi T-273/06 in T-297/06 sta bili s sklepom predsednika petega senata Sodišča prve stopnje z dne 5. decembra 2006 združeni za pisni in ustni postopek ter izdajo sodbe.

24 Družbi ISD in MH sta 23. aprila 2007 obvestili Sodišče prve stopnje o svoji združitvi 15. novembra 2006, ko je družba ISD prevzela vse pravice in obveznosti družbe MH.

25 Zaradi delne zamenjave sodnikov Sodišča prve stopnje je bila zadeva dodeljena novemu sodniku poročevalcu. Ta je bil razporejen v osmi senat, ki mu je bila zato dodeljena obravnavana zadeva.

26 Na podlagi poročila sodnika poročevalca se je Sodišče prve stopnje (osmi senat) odločilo začeti ustni postopek, postaviti nekatera pisna vprašanja strankam in pozvati Komisijo, naj predloži nekatere dokumente. Stranke so na ta poziv odgovorile v predpisanem roku.

27 Stranke so na obravnavi 3. septembra 2008 ustno podale navedbe in odgovore na vprašanja Sodišča prve stopnje.

28 Družbi ISD in IUD v zadevi T-273/06 Sodišču prve stopnje predlagata, naj:

– tožbo razglasi za dopustno;

– člen 3 Odločbe razglasi za ničen;

– podredno, razglasi, da Republika Poljska ni bila dolžna izterjati pomoči in plačila obresti iz člena 3 Odločbe in da zneski navedenih pomoči in obresti niso dolgovani;

– še bolj podredno, razglasi za ničen člen 3(2), drugi pododstavek, Odločbe in naj vprašanje o obrestih predloži Komisiji v ponovno odločanje v smislu Priloge A k obravnavani tožbi ali vsakega drugega preudarka Sodišča prve stopnje v obrazložitvi sodbe;

– v vsakem primeru Komisiji naloži plačilo vseh stroškov;

– če bi se Sodišče prve stopnje odločilo za ustavitev postopka, Komisiji naloži plačilo stroškov na podlagi določb člena 87(6) v povezavi s členom 90(a) Poslovnika Sodišča prve stopnje.

29 V skladu s točko 3 tožbe želita tožeči stranki ISD in IUD tudi izpodbijati dopis Komisije z dne 7. junija 2006.

30 Družba ISD (prej družba MH, poimenovanje, ki se v tej sodbi ohrani zaradi jasnosti) v zadevi T-297/06 navaja enake predloge, vendar poleg tega predlaga še razglasitev ničnosti člena 4 Odločbe.

31 Komisija Sodišču prve stopnje predlaga, naj:

– zavrže tožbi kot nedopustni;

– podredno, zavrne tožbi kot neutemeljeni;

– tožečima strankama naloži plačilo stroškov.

Pravo

Dopustnost tožb

32 Komisija izpodbija procesno upravičenje tožečih strank ISD in IUD ter navaja nespoštovanje rokov za vložitev teh dveh tožb. Poleg tega navaja, da določitev obrestne mere za vračilo sporne pomoči ne more biti predmet tožbe.

Procesno upravičenje

– Trditve strank

33 Komisija izpodbija možnost tožečih strank – družb ISD in IUD – da vložita ločeno in vzporedno tožbo v razmerju do tožbe, ki jo je vložila družba MH. Dvojni preizkus zakonitosti odločbe je namreč v nasprotju z zahtevami cilja postopka, če je večina tožbenih razlogov, ki jih navaja matična družba, enaka tožbenim razlogom, ki jih navaja hčerinska družba. Zato naj sodba Sodišča prve stopnje z dne 22. aprila 1999 v zadevi Monsanto proti Komisiji (T-112/97, Recueil, str. II-1277) v zvezi s tem ne bi bila upoštevna. Komisija meni, da je treba prejemnika pomoči obravnavati kot subjekt, ki je ločen od svojih delničarjev in ima svojo voljo, kot je bilo ugotovljeno v sklepu predsednika prvega senata Sodišča prve stopnje z dne 11. septembra 2006 v zadevi UPC France proti Komisiji (T-367/05, neobjavljen v ZOdl.). Zato naj bi družba MH kot prejemnik sporne pomoči lahko vložila ničnostno tožbo. Nasprotno pa, če ni drugačnega interesa, kot ga ima družba MH, naj tožeči stranki, ISD in IUD, ne bi imeli procesnega upravičenja, ker ju ne zadeva posamično.

34 Komisija glede družbe IUD poudarja, da zaradi sodelovanja v formalnem postopku preizkusa in položaja zainteresirane stranke, ki iz tega izhaja, tožeča stranka, ki je delničar prejemnika pomoči, razglašene za nezdružljivo, ni oproščena obveznosti dokazati svoj posamični interes za vložitev ničnostne tožbe s tem, da dokaže, s čim je individualizirana enako kot prejemnik.

35 Tožeči stranki glede procesnega upravičenja potrjujeta, da v skladu z dobro ustaljeno sodno prakso odločba Komisije o razglasitvi nezdružljivosti pomoči s skupnim trgom posamično zadeva prejemnika pomoči.

36 Tožeči stranki glede družbe ISD navajata, da je bila ta družba pod svojim prejšnjim družbenim imenom ZPD Steel zavezana, da bo družba MH vrnila zlasti sporne pomoči iz člena 3 Odločbe. Zato naj bi bilo jasno, da jo Odločba posamično zadeva bolj kot vsako drugo osebo, razen prejemnika sporne pomoči, in da jo tako kot prejemnika individualno razlikuje od drugih, ker mora na podlagi svoje zavezujoče izjave vrniti sporno pomoč.

37 Poleg tega po mnenju tožečih strank matično družbo, ki ima vse delnice in je s tem stoodstotni lastnik hčerinske družbe, ki je naslovnik odločbe, ter ima zato položaj, zaradi katerega se razlikuje od vsake druge osebe, med drugim od vsakega drugega gospodarskega subjekta na zadevnem trgu, posamično zadeva Odločba, za katero se zahteva razglasitev ničnosti (zgoraj v točki 33 navedena sodba Monsanto proti Komisiji, točki 58 in 59). V obravnavani zadevi naj bi družba ISD imela vse delnice družb MH, MH Plus in HSCz in bila tako stoodstotni lastnik teh podjetij, zato jo Odločba posamično zadeva.

38 Enako naj bi veljalo tudi za družbo IUD, ki naj bi imela v lasti vse delnice družbe ISD. Poleg tega naj bila udeležba v postopku glede državnih pomoči le eden od elementov, na podlagi katerega je mogoče ugotoviti, da odločba, za katero fizična ali

pravna oseba zahteva razglasitev ničnosti, posamično zadeva to osebo. Ker je družba IUD predložila stališča 12. avgusta 2004, torej po začetku formalnega postopka preizkusa pomoči za prestrukturiranje, dodeljene HCz, naj bi Odločba torej tudi njo posamično zadevala.

39 Tožeči stranki nazadnje navajata, da imata tudi družbi ISD in IUD pravni interes glede izpodbijanja akta, ki s povzročitvijo izgube vrednosti družbe MH posega v njune lastninske pravice.

– Presoja Sodišča prve stopnje

40 Iz ustaljene sodne prakse je razvidno, da se subjekti, ki niso naslovniki odločbe, lahko sklicujejo na to, da jih odločba posamično zadeva, samo kadar vpliva nanje zaradi nekaterih njihovih značilnosti ali zaradi dejanskega položaja, ki jih razlikuje od vseh drugih subjektov in jih zato individualizira podobno kot samega naslovnika odločbe (sodba Sodišča z dne 15. julija 1963 v zadevi Plaumann proti Komisiji, 25/62, Recueil, str. 197, 223).

41 Takoj je treba poudariti, da Komisija ne izpodbija procesnega upravičenja družbe MH. Ker je bila družba MH v Odločbi omenjena kot podjetje, ki mora vrniti sporno pomoč, ni namreč nikakršnega dvoma, da jo Odločba posamično zadeva.

42 Glede družbe ISD je treba ugotoviti, da v času vložitve tožbe v zadevi T-273/06 še ni bila združena z družbo MH. Zato je treba njeno procesno upravičenje presojati ločeno od upravičenja družbe MH.

43 V času vložitve tožbe pa je bila družba ISD vendarle že stoodstotni lastnik družbe MH. Sodišče prve stopnje je v zvezi s tem v zgoraj v točki 33 navedeni sodbi Monsanto proti Komisiji (točka 58) ugotovilo, da je podjetje, če je stoodstotni lastnik podjetja, ki je naslovnik sporne odločbe, v položaju, ki se glede na to odločbo razlikuje od položaja vsake druge osebe, med drugim od vsakega drugega gospodarskega subjekta na zadevnem trgu.

44 Komisija s sklicevanjem na zgoraj v točki 33 navedeni sklep UPC France proti Komisiji nedvomno izpodbija to sodno prakso. Vendar se ta sklep, kot priznava sama Komisija, nanaša na zahtevo za intervencijo manjšinskega delničarja, in ne na ničnostno tožbo stoodstotnega lastnika, kot je primer v obravnavani zadevi. Poleg tega med strankami ni sporno, da družba ISD ni le stoodstotni lastnik družbe MH, ampak se je tudi zavezala, da bo družba MH vrnila sporno pomoč (glej točko 13 zgoraj). Zato mora jamčiti vrnitev te pomoči. V obravnavani zadevi se je to zgodilo, saj je družba ISD v celoti vrnila sporno pomoč.

45 V teh okoliščinah torej ni mogoče zanikati, da odločba posamično zadeva družbo ISD zaradi dejanskega položaja, na podlagi katerega se razlikuje od vseh drugih subjektov in se torej individualizira podobno kot sam naslovnik odločbe.

46 Nazadnje, v nasprotju s trditvami Komisije, z razlogi ekonomičnosti postopka ni mogoče izpodbijati ugotovljenega procesnega upravičenja.

47 Glede procesnega upravičenja družbe IUD zadošča opozoriti, da ker je bilo upravičenje družbe ISD ugotovljeno, v skladu z doslej že dobro ustaljeno prakso ni treba glede iste tožbe preučevati procesnega upravičenja drugih tožečih strank (glej v tem smislu sodbo Sodišča z dne 24. marca 1993 v zadevi CIRFS in drugi proti Komisiji, C-313/90, Recueil,

str. I-1125, točka 31; ter sodbe Sodišča prve stopnje z dne 8. julija 2003 v zadevi Verband der freien Rohrwerke in drugi proti Komisiji, T-374/00, Recueil, str. II-2275, točka 57; z dne 9. julija 2007 v zadevi Sun Chemical Group in drugi proti Komisiji, T-282/06, ZOdl., str. II-2149, točka 50, in z dne 6. julija 1995 v združenih zadevah AITEC in drugi proti Komisiji, od T-447/93 do T-449/93, Recueil, str. II-1971, točka 82).

48 Dopustnosti tožbe, ki jo je vložila družba IUD, torej ni treba preizkusiti ločeno.

49 Iz tega sledi, da je treba ugovor nedopustnosti, ki ga je navajala Komisija glede procesnega upravičenja tožečih strank, zavrniti.

Prepozno vloženi tožbi

– Trditve strank

50 Komisija zatrjuje, da sta bili obe tožbi vloženi prepozno, ker so bile vse tri tožeče stranke seznanjene z Odločbo najpozneje 10. aprila 2006. Komisija namreč opozarja, da je datum 10. april 2006 naveden v zgornjem delu vsake strani telefaksa Odločbe v poljskem jeziku, ki je priložena k dopisu tožečih strank – družb ISD in IUD z dne 18. septembra 2006, družbe MH pa z dne 17. oktobra 2006 – naslovljenem na Sodišče prve stopnje, in da je naslovnik tega telefaksa „Kancelaria LSW“, ki je bila v tem času svetovalec skupine IUD. Iz tega naj bi izhajalo, da naj bi se rok za vložitev tožbe, ob upoštevanju desetdnevnega roka zaradi oddaljenosti, iztekel v torek, 20. junija 2006.

51 Komisija vendarle priznava, da se datum, ko je bila tožeča stranka seznanjena z aktom, upošteva le podredno, in sicer za akte, ki niso bili ne vročeni ne objavljeni. Komisija v zvezi s tem ugotavlja, da je bila odločba poslana družbi IUD s priporočenim pismom z dne 7. julija 2006, s potrdilom o prejemu na dan 11. julija 2006, in družbi MH s priporočenim pismom z dne 16. avgusta 2006, s potrdilom o prejemu na dan 18. avgusta 2006. Poudarja tudi, da je bila Odločba objavljena 21. decembra 2006 v Uradnem listu.

52 Vendar naj tožeče stranke, ki naj ne bi bile naslovnice akta, ne bi dokazale, kako naj bi posredovanje Odločbe, ki jim je bila poslana s priporočenim pismom, na podlagi člena 20(2) Uredbe št. 659/99 pomenilo vročitev v smislu člena 230, peti odstavek, ES.

53 Tožeče stranke ugotavljajo, da je bila družbi IUD Odločba vročena 11. julija 2006 in da je bila tožba v zadevi T-273/06 vložena 11. septembra 2006. Družbi MH je bila Odločba vročena 18. avgusta 2006 in ta naj bi vložila tožbo 17. oktobra 2006. Družba ISD z Odločbo ni mogla biti seznanjena pred 11. julijem 2006, ko jo je prejela družba IUD.

54 Tožeče stranke v svoji repliki še navajajo, da sta tožbi dopustni *ratione temporis*, ker je bila Odločba objavljena v Uradnem listu, kajti bodisi je Odločba predmet uradnega obvestila in jim je bila pravilno vročena bodisi Odločba ni predmet uradnega obvestila in je merilo dejanske seznanitve, na katero se sklicuje Komisija, drugotnega pomena v primerjavi z merilom objave v Uradnem listu.

– Presoja Sodišča prve stopnje

55 Glede upoštevanja rokov je treba poudariti, da je datum, ko tožeče stranke izvedo za akt, upošteven le podredno, in sicer za akte, ki niso bili ne vročeni ne objavljeni v Uradnem listu. V skladu z ustaljeno sodno prakso glede razlage člena 230, peti odstavek, ES je namreč iz te določbe razvidno, da je datum, ko tožnik izve za akt, kot merilo za določitev začetka roka za vložitev tožbe drugotnega pomena glede na pomen objave akta ali uradnega obvestila o njem (sodba Sodišča z dne 10. marca 1998 v zadevi Nemčija proti Svetu, C-122/95, Recueil, str. I-973, točka 35, in sodba Sodišča prve stopnje z dne 15. septembra 1998 v zadevi BP Chemicals proti Komisiji, T-11/95, Recueil, str. II-3235, točka 47).

56 V obravnavani zadevi je bila Odločba objavljena v Uradnem listu z dne 21. decembra 2006. Zato sta bili ti tožbi, ki sta bili predloženi 11. septembra in 17. oktobra 2006, vloženi v roku, ki ga določa člen 230, peti odstavek, ES. V skladu s členoma 101(1) ter 102(1) in (2) Poslovnika je namreč rok potekel 14. marca 2007, kar je dva meseca, dva tedna in deset dni po objavi Odločbe in torej dosti po vložitvi tožb.

57 Objava Odločbe resda ni bila pogoj za njeno učinkovanje. Vendar je v ustaljeni praksi, da so odločbe Komisije o končanju postopka preučitve pomoči na podlagi člena 88(2) ES objavljene v Uradnem listu. Zato bi tožeče stranke lahko legitimno pričakovale, da bo Odločba objavljena (glej v tem smislu zgoraj v točki 55 navedeno sodbo BP Chemicals proti Komisiji, točke od 48 do 51).

58 Glede vprašanja, ali dopis Komisije z dne 7. julija 2006, s katerim je Komisija družbi IUD posredovala besedilo Odločbe, pomeni uradno obvestilo v smislu člena 230, peti odstavek, ES, je treba poudariti, da je Republika Poljska edini naslovnik te odločbe v smislu člena 254(3) ES. Ker tožeča stranka ni naslovnik Odločbe, se merilo uradnega

obvestila o aktu zanjo ne uporabi (glej v tem smislu sodbo Sodišča prve stopnje z dne 15. junija 2005 v zadevi Olsen proti Komisiji, T-17/02, ZOdl., str. II-2031, točka 76).

59 V vsakem primeru, tudi če bi bilo mogoče o odločbi uradno obvestiti osebo, ki ni njen naslovnik, in če bi bilo treba posredovanje Odločbe tožečim strankam na podlagi člena 20(2) Uredbe št. 659/1999 šteti za uradno obvestilo, je treba ugotoviti, da bi tožbi morali biti vloženi v predpisanem roku. V teh okoliščinah naj bi v skladu s členoma 101(1) in 102(2) Poslovnika rok za vložitev tožbe v zadevi T-273/06 potekel 21. septembra 2006, kar je dva meseca in deset dni po uradnem obvestilu o Odločbi 11. julija 2006 in torej po vložitvi tožbe 11. septembra 2006. Rok v zadevi T-297/06 naj bi potekel 30. oktobra 2006, to je v ponedeljek po poteku dveh mesecev in desetih dni po uradnem obvestilu o Odločbi 18. avgusta 2006 in torej po vložitvi tožbe 17. oktobra 2006.

60 Iz tega je razvidno, da sta bili tožbi vloženi v predpisanih rokih.

Dopustnost tožbe zoper dopis z dne 7. junija 2006

– Trditve strank

61 Komisija navaja, da dopis z dne 7. junija 2006, v katerem je določila obrestno mero za vrnitev sporne pomoči, ni izpodbojni akt. Obrestna mera, ki izhaja iz postopka, navedenega v členu 9(4) Uredbe št. 794/2004, ima namreč „enako vrednost“ kot tista,

navedena v odstavku 1 tega člena. Te obrestne mere naj bi torej imele „zakonito vrednost *erga omnes*“. Zato jih tožeče stranke naj ne bi mogle izpodbijati, če jih neposredno in posamično ne zadevajo.

62 Ta „zakonita vrednost“ naj bi bila potrjena z dejstvom, da naj bi bila enaka obrestna mera uporabljena v drugih odločbah, ki so bile naslovljene na Republiko Poljsko in ki naj bi se enako nanašale na nezakonite pomoči, na primer v Odločbi Komisije 2008/344/ES z dne 23. oktobra 2007 o državni pomoči št. C 23/06 (ex NN 35/06) Poljske za proizvajalca jekla skupino Technologie Buczek (UL 2008, L 116, str. 26).

63 Tožeče stranke poudarjajo, da se obrestne mere, ki jih je Komisija določila v dopisu poljskim organom z dne 7. junija 2006, ne uporabljajo splošno za vse državne pomoči, podeljene v letih pred pristopom Republike Poljske k Evropski uniji. Nasprotno, šlo naj bi za „posebno odločbo“, ki naj bi veljala le za primer družbe HCz in ki naj bi upoštevala posebnosti njenega položaja in njenega trga.

64 Tožeče stranke še navajajo, da je določitev obrestne mere, ki se uporabi za vrnitev sporne pomoči, sestavni del Odločbe, in ne Uredbe št. 794/2004. Zato naj bi jo bilo mogoče izpodbijati z istega naslova kot samo Odločbo.

– Presoja Sodišča prve stopnje

65 Prvič, glede zavezujoče narave dopisa z dne 7. junija 2006 iz člena 14(2) Uredbe št. 659/1999 izhaja, da „pomoč, ki se vrne na podlagi odločbe o vračilu, vključuje obresti po primerni obrestni meri, ki jo določi Komisija“. Člen 9(4) Uredbe št. 794/2004 določa, da zlasti če ni potrebnih podatkov za izračun obrestne mere v skladu z odstavkom 1 tega člena, lahko Komisija za eno ali več držav članic v tesnem sodelovanju z zadevno državo članico oziroma državami članicami „določi“ obrestno mero za vračilo državne pomoči na podlagi druge metode ali podatkov, ki so ji na voljo.

66 Tako torej Komisija, sicer v tesnem sodelovanju z zadevno državo članico, zavezujoče določi obrestno mero, ki se uporabi za vrnitev državnih pomoči. Zavezujočo naravo je poleg tega Komisija potrdila na obravnavi. Ker je treba dopis z dne 7. junija 2006 šteti za akt, ki ima zavezujoče pravne učinke v smislu sodbe Sodišča z dne 11. novembra 1981 v zadevi IBM proti Komisiji (60/81, Recueil, str. 2639, točka 9), ga je torej mogoče izpodbijati.

67 Drugič, glede procesnega upravičenja tožečih strank je treba ugotoviti, da vprašanje, ali so obrestne mere iz dopisa z dne 7. junija 2006 zakonite oziroma ali gre za posamično odločbo, ni upoštevno glede dopustnosti tožbe, vložene v zvezi s tem. Namreč, ugotovljeno je, da tožeče stranke niso naslovnice dopisa z dne 7. junija 2006. V teh okoliščinah morajo tožeče stranke, da bi lahko izpodbijale obrestne mere, določene v tem dopisu, dokazati, da jih odločba neposredno in posamično zadeva, v skladu z določbami člena 230, četrti odstavek, ES, in sicer v obeh navedenih primerih.

68 Na podlagi ustaljene sodne prakse se za neposredno prizadetost zahteva, da ima sporni ukrep Skupnosti neposredne učinke na pravni položaj posameznika in naslovnikom tega ukrepa, ki so odgovorni za njegovo izvedbo, ne pušča nobene diskrecijske pravice, saj je ta izvedba popolnoma samodejna in temelji izključno na ureditvi Skupnosti brez uporabe drugih vmesnih pravil (sodba Sodišča z dne 5. maja 1998 v zadevi Dreyfus proti Komisiji, C-386/96 P, Recueil, str. I-2309, točka 43). To velja tudi takrat, kadar je možnost, da naslovniki ne izpolnijo akta, zgolj teoretična, ker ni dvoma o njihovi volji za izpolnitev akta (zgoraj navedena sodba Dreyfus proti Komisiji, točka 44; glej tudi v tem smislu sodbo Sodišča z dne 17. januarja 1985 v zadevi Piraiki-Patraiki in drugi proti Komisiji, 11/82, Recueil, str. 207, točke od 8 do 10). V obravnavani zadevi dopis z dne 7. junija 2006 poljskim organom ni pustil nobene diskrecijske pravice, niti kar zadeva vidike, glede katerih so Komisiji predložili drugačen predlog v svojem dopisu z dne 13. marca 2006.

69 Glede posamične zadevnosti je treba ugotoviti, da člen 9(4) Uredbe št. 794/2004 določa možnost Komisije, da na splošno določi obrestno mero, ki se uporabi za vrnitev državnih pomoči „za eno ali več držav članic“.

70 Treba je ugotoviti, da Komisija v dopisu z dne 7. junija 2006 ni določila take splošne obrestne mere.

71 Komisija se namreč v tem dopisu izrecno sklicuje na Odločbo in določa obrestno mero za vrnitev specifične pomoči, ki jo dolgujejo tožeče stranke. Besedilo dopisa nima splošnega pomena, ampak se nanaša na „ukrepe, ki jih je treba sprejeti za izvršitev [O]dločbe“. Poleg tega, drugače kot obrestna mera, izračunana po postopku, določenem v členu 9(1) Uredbe št. 794/2004, obrestna mera, ki jo je določila Komisija v dopisu z dne 7. junija 2006, ni bila nikoli objavljena. Zato ni mogoče šteti, da ima dopis z dne 7. junija 2006 splošni pomen.

72 Nazadnje, na podlagi odgovora Komisije na pisna vprašanja Sodišča prve stopnje ni mogoče izpodbijati ugotovitve, da Komisija v obravnavani zadevi ni določila obrestne mere abstraktno in splošno, ampak za posebne potrebe Odločbe. Komisija nesporno navaja, da je bila enaka obrestna mera „uporabljena“ v drugem primeru in da so poljski organi „sprejeli“, da se uporabi enaka metoda določitve obrestne mere. Vendar če bi bila ta obrestna mera v dopisu z dne 7. junija 2006 določena za vse primere vrnitve pomoči, dodeljene na Poljskem v zadevnem obdobju, Komisiji ne bi bilo treba ponovno začeti postopka, določenega v členu 9(4) Uredbe št. 794/2004, niti vstopiti v „tesno sodelovanje z državo članico“ niti se sklicevati na sporazum poljskih organov. Lahko bi zgolj uporabila obrestno mero, ki je bila določena pred tem.

73 Zato je treba ugotoviti, da je Komisija v dopisu z dne 7. junija 2006 določila obrestno mero, ki se uporabi zgolj za obravnavani primer, in da se ta dopis posamično nanaša na tožeče stranke, ker so te zavezane vrniti znesek skupaj z obrestmi.

74 Iz navedenega izhaja, da je tožba, vložena zoper dopis z dne 7. junija 2006, dopustna.

Dopustnost tretjega, četrtega in šestega tožbenega predloga

Trditve strank

75 Komisija navaja, da so tretji, četrti in šesti tožbeni predlog tožečih strank (glej točko 28 zgoraj) nedopustni, ker ne spadajo na področje nadzora zakonitosti, ki temelji na členu 230 ES. Ti tožbeni predlogi naj bi se namreč v bistvu nanašali na predlog Sodišču prve stopnje, naj naslovi odredbe.

76 Tožeče stranke ugovarjajo, da ti tožbeni predlogi upoštevajo „kasacijsko naravo“ ničnostne tožbe, če ta pomeni sprejetje nove odločbe v smislu sodbe, s katero je ugotovljena ničnost.

Presoja Sodišča prve stopnje

77 Nasprotno od trditev Komisije se tretji in šesti tožbeni predlog ne nanašata na predlog Sodišču prve stopnje, naj nanjo naslovi odredbe. Šesti tožbeni predlog se namreč nanaša na naložitev plačila stroškov Komisiji in je zato dopusten.

78 Tožeče stranke s tretjim tožbenim predlogom Sodišču prve stopnje podredno predlagajo, naj „razglasi“, da Republika Poljska ni bila dolžna izterjati pomoči. V zvezi s tem je treba ugotoviti, da ker ni pravne podlage v Pogodbi, Sodišče prve stopnje ni pristojno za obravnavanje takega predloga. Zato je ta tožbeni predlog nedopusten.

79 Tožeče stranke v četrtem tožbenem predlogu Sodišču prve stopnje med drugim predlagajo, naj se vprašanje o obrestih predloži Komisiji v ponovno odločanje. Tožeče stranke so v repliki in na obravnavi navajale, da so s tem tožbenim predlogom le navedle logično posledico sodbe, če bi bilo z njo ugodeno zahtevi za razglasitev ničnosti, ki je bila navedena v istem tožbenem predlogu, torej posledico, ki je poleg tega že uzakonjena s členom 233(1) ES. Ta tožbeni predlog torej nima samostojnega pomena.

Utemeljenost

80 Tožeči stranki, družbi ISD in IUD, v zadevi T-273/06 navajata šest tožbenih razlogov: očitno napačno presojo dejstev, kršitev njune pravice, da predložita svoje pripombe, kršitev načela varstva legitimnih pričakovanj, kršitev Protokola št. 8, kršitev člena 14 Uredbe št. 659/1999 in kršitev Uredbe št. 794/2004. Družba MH v zadevi T-297/06 navaja štiri tožbene razloge, ki so v bistvu enaki razlogom, navedenim v zadevi T-273/06, razen drugega in tretjega tožbenega razloga, ki se ne ponovita.

Tožbeni razlog glede kršitve Protokola št. 8

– Trditve strank

81 Tožeče stranke najprej opozarjajo, da je Komisija v uvodni izjavi 108 Odločbe navedla, da se člena 87 ES in 88 ES običajno ne nanašata na pomoč, dodeljeno pred pristopom, ki se po pristopu ne uporablja več. Komisija naj bi tako za utemeljitev svoje pristojnosti podala razlago točke 6, tretji odstavek, Protokola št. 8, ki naj ne bi bila v skladu z njegovim ciljem.

82 Prvič, tožeče stranke navajajo da, ne le da se Protokol št. 8 ne nanaša na podjetja, ki niso navedena na seznamu v njegovi Prilogi 1, z edino izjemo točke 4(b), ampak tudi da ta točka, ravno nasprotno, določa možnost, da tretja oseba prevzame sredstva družbe, ki ni na seznamu v Prilogi 1 in ki je prejela pomoči za prestrukturiranje. Cilj Protokola št. 8 naj bi bil namreč preprečiti, da bi se pomoč, dodeljena enemu od upravičenih podjetij, kopičila z drugo državno pomočjo oziroma da bi bila prenesena na tretjo osebo. Zato naj Protokol št. 8 ne bi bil zakonska podlaga, s katero bi Komisija lahko utemeljila sprejetje Odločbe.

83 Drugič, tožeče stranke poudarjajo, da domneva neretroaktivnosti, potrjena z mednarodnim pravom, in „načelo predvidljivosti“ učinkujejo tako, da se neko besedilo lahko uporabi retroaktivno, le če pravilo to izrecno dovoljuje in natančno določa obdobje retroaktivne uporabe zadevnega besedila. Besedilo točke 6, tretji odstavek, Protokola št. 8 naj ne bi izrecno določalo retroaktivnega učinka. Zato bi bilo treba ugotoviti, da se ne uporabi za državne pomoči, ki so jih družbe, ki niso na seznamu v Prilogi 1, prejele pred njegovim sprejetjem.

84 Edini element retroaktivnosti, ki bi ga lahko našli v Protokolu št. 8, naj bi bilo sklicevanje na obdobje od leta 1997 do 2003, ki naj bi bilo določeno sistematično v zvezi z bodisi skupnim zneskom pomoči, ki se lahko dodeli (točka 6), bodisi z neto zmanjšanjem zmogljivosti, ki ga mora doseči Republika Poljska (točka 7). To naj bi pomenilo, da bi bilo treba izračunati prihodnje pomoči, ki bodo dodeljene upravičenim podjetjem po začetku veljavnosti Protokola št. 8, ob retrospektivnem upoštevanju zneskov pomoči, ki so že bile dodeljene, vendar ne tako, da se izplačane pomoči retroaktivno štejejo za nezakonite.

85 Tretjič, Komisija naj bi „posegla v pristojnost *ratione temporis* drugih institucij“. Namreč, le Pridružitveni svet in Svet naj bi bila pooblaščena odločati o skladnosti poljskega programa prestrukturiranja z zahtevami iz člena 8(4) Protokola št. 2. Institucije skupnosti naj bi se v primeru nesoglasja glede uporabe evropskega sporazuma lahko zatekle k Pridružitvenemu svetu. Komisija naj tega ne bi storila, ko je izvedela, da je družba HCz prejela državne pomoči. Z začetkom preiskave o zadevnih pomočeh naj bi si neupravičeno prisvojila pooblastilo za nadzor in zato bi morala biti njena odločba razveljavljena zaradi nepristojnosti.

86 Četrtič, tožeče stranke očitajo Komisiji, da je pri uporabi Protokola št. 8 kršila načelo enakega obravnavanja. Čeprav stečaj družbe HCz ni bil formalno razglašen, naj bi bil njen postopek prestrukturiranja ekonomsko primerljiv s stečajem. Zato sta bili družbi HCz in ISD (ter IUD) obravnavani drugače – s pravnega vidika, kar zadeva družbo HCz,

in z dejanskega vidika, kar zadeva družbo ISD (in IUD) – kot naj bi bilo v točki 4(b) Protokola št. 8 določeno posebej za družbe v stečaju in za tretje osebe, ki jih prevzamejo.

87 Tožeča stranka v zadevi T-297/06 izpodbija tudi člen 4 Odločbe, s tem da navaja, da Komisija ni bila pristojna za odločitev, da za spremembo poljskega „nacionalnega programa za prestrukturiranje“ določi pogoj, da ta sprememba ne sme vključevati nobene državne pomoči in nobenega povečanja proizvodnih zmogljivosti. Poleg tega naj bi Komisija očitno napačno razlagala točko 10 Protokola št. 8, saj naj ta Komisiji ne bi dajal diskrecijske pravice, da ne dovoli državi članici, da v svoj „nacionalni program za prestrukturiranje“ doda pomoči, ki so združljive s skupnim trgom.

88 Komisija te trditve izpodbija.

– Presoja Sodišča prve stopnje

89 Tožeče stranke v svojem tožbenem razlogu glede kršitve Protokola št. 8, ki ga je treba preučiti najprej, ker se nanaša na pravno podlago Odločbe, v bistvu izpodbijajo uporabo *ratione temporis* in *ratione personae* predpisov Skupnosti o državnih pomočeh in pristojnost Komisije glede nadzora njihovega upoštevanja v obdobju pred pristopom Republike Poljske k Evropski uniji.

90 Glede *ratione temporis* uporabe predpisov Skupnosti o državnih pomočeh med strankami ni sporno, da se člena 87 ES in 88 ES načeloma ne uporabljata za državne pomoči, dodeljene pred pristopom, ki jih po pristopu ni mogoče več uporabiti.

91 Glede na to se Komisija za utemeljitev svoje pristojnosti opira na Protokol št. 8 kot *lex specialis*. Sodišče prve stopnje ugotavlja, da se ta ureditev z več vidikov razlikuje od splošne ureditve, določene s Pogodbo ES in Prilogo IV k Aktu o pogojih pristopa Češke republike, Republike Estonije, Republike Cipra, Republike Latvije, Republike Litve, Republike Madžarske, Republike Malte, Republike Poljske, Republike Slovenije in Slovaške republike in prilagoditvah [p]ogodb, na katerih temelji Evropska unija (UL 2003, L 236, str. 797, v nadaljevanju: Priloga IV k Pogodbi o pristopu). Tako so v skladu s točko 1 Protokola št. 8 nekatere državne pomoči, ki jih je Republika Poljska dodelila za prestrukturiranje posebnih sektorjev poljske jeklarske industrije, ki naj v skladu s členoma 87 ES in 88 ES običajno ne bi bile dopustne, priznane kot združljive s skupnim trgom. Poleg tega je gotovo, da se začasni mehanizem iz Priloge IV k Pogodbi o pristopu nanaša le na državne pomoči, dodeljene pred pristopom, ki se še vedno uporabljajo po pristopu.

92 Zato je treba preučiti, ali določbe Protokola št. 8 pooblaščajo Komisijo, da svojo pristojnost nadzora na področju državnih pomoči razširi na sporno pomoč, in ali te določbe pomenijo zadostno pravno podlago za prepoved te pomoči.

93 V zvezi s tem je treba opozoriti, da se Protokol št. 8 nanaša na pomoči, dodeljene v obdobju od leta 1997 do 2003. Dovoljuje omejen znesek pomoči za prestrukturiranje, dodeljen za to obdobje (ali za obdobje pred pristopom Republike Poljske k Evropski uniji) nekaterim podjetjem, naštetim v njegovi Prilogi 1, in po drugi strani prepoveduje vsako drugo državno pomoč za prestrukturiranje jeklarske industrije.

94 Točka 6, prvi odstavek, Protokola št. 8 še zlasti določa, da v vsakem primeru skupni znesek pomoči, izplačane v obdobju od leta 1997 do 2003, ne sme preseči 3.387.070.000 PLN. Točka 6, tretji odstavek, Protokola št. 8 določa, da Republika Poljska ne sme dodeliti nobene druge pomoči za prestrukturiranje poljske jeklarske industrije.

Potemtakem, drugače od trditev tožečih strank, je retroaktivna uporaba Protokola št. 8 določena v njegovi točki 6, ki se nanaša na obdobje od leta 1997 do 2003.

95 Nazadnje, glede na to, da je bilo to obdobje v času objave Protokola št. 8 septembra 2003 skoraj končano, ne more biti prepričljiva trditev tožečih strank, da to sklicevanje na obdobje od leta 1997 do 2003 pomeni le to, da bi bilo treba pri izračunu prihodnjih pomoči retrospektivno upoštevati zneske pomoči, ki so bile že dodeljene, ne pa retroaktivno upoštevati, da so bile pretekle pomoči nezakonite.

96 Nasprotno, cilj Protokola št. 8 je bil vzpostaviti obsežen sistem za dodeljevanje pomoči, namenjenih prestrukturiranju poljske jeklarske industrije, in ne le preprečiti kopičenje pomoči pri upravičenih podjetjih.

97 Iz tega sledi, da je Protokol št. 8 v primerjavi s Prilogo IV k Pogodbi o pristopu ter členoma 87 ES in 88 ES *lex specialis*, ki razširja nadzor državnih pomoči, ki ga opravi Komisija na podlagi Pogodbe ES, na pomoči, dodeljene za reorganizacijo poljske jeklarske industrije v obdobju od leta 1997 do 2003.

98 Z drugimi trditvami tožečih strank tudi ni mogoče izpodbijati uporabe Protokola št. 8.

99 Glede trditve o uporabi *ratione personae* Protokola št. 8, v skladu s katero se ta ne nanaša na podjetja, ki niso na seznamu v njegovi Prilogi 1, je treba ugotoviti, da se ta protokol nanaša na celotno poljsko jeklarsko industrijo in s tem avtomatično vključuje tožeče stranke. Namreč, ne le da točka 6, tretji odstavek, Protokola št. 8 določa skupni znesek za pomoč in izključuje vsako drugo pomoč, ki ni z njim določena, ampak njegova točka 3 izrecno določa, da lahko le podjetja, navedena v Prilogi 1 (upravičena podjetja), prejmejo državne pomoči v okviru programa prestrukturiranja poljske jeklarske industrije. Če bi bilo dopuščeno, da bi podjetje, ki ni na seznamu v Prilogi 1, lahko obdržalo neomejene zneske pomoči za prestrukturiranje, ki jih je prejelo pred pristopom, ne da bi v zameno zmanjšalo proizvodne zmogljivosti, bi Protokol št. 8 izgubil ves smisel.

100 Glede trditve, ki temelji na točki 4(b) Protokola št. 8 in v skladu s katero le upravičena podjetja ne morejo prevzeti sredstev podjetja, ki ni vključeno v Prilogo 1 in je v stečaju, je treba poudariti, da tožeče stranke napačno razlagajo to določbo. Ta točka se namreč nanaša le na upravičena podjetja in torej na podlagi te točke ni mogoče sklepati za druga podjetja. Poleg tega, tudi če bi ta točka določala možnost za tretjo osebo, da prevzame sredstva podjetja v stečaju, ki ni vključeno v Prilogo 1 k Protokolu št. 8, to nikakor ne pomeni, da ta tretja oseba ni dolžna vrniti nezakonite pomoči, ki jo je prejelo navedeno podjetje.

101 Zato dejstvo, da je položaj družbe HCz mogoče primerjati s položajem podjetja v stečaju, ki ni vključeno v Prilogo 1 k Protokolu št. 8, ni upoštevno. Zaradi tega je treba zavrniti tudi s tem povezan očitek, ki izhaja iz domnevne kršitve načela enakega obravnavanja pri uporabi Protokola št. 8. Poleg tega družba HCz ni niti upravičeno podjetje niti podjetje v stečaju. Z ugoditvijo tožbenemu razlogu glede kršitve načela enakega obravnavanja bi se v bistvu vzbudil dvom o Protokolu št. 8, ki je kot vir primarnega prava del Pogodbe ES.

102 Glede trditve, da je Komisija prekoračila svojo pristojnost, je treba opozoriti, da točka 18 Protokola št. 8 določa, da če bi Republika Poljska v obdobju prestrukturiranja jeklarski industriji in zlasti upravičenim podjetjem dodelila dodatne nezdružljive državne pomoči, mora Komisija sprejeti ustrezne ukrepe, da od zadevnih podjetij zahteva, da vrnejo vsako pomoč, ki je bila dodeljena s kršitvijo pogojev, določenih v tem protokolu. Ti ustrezni ukrepi obsegajo ukrepe nadzora na podlagi člena 88 ES. Iz tega izhaja, da je bila Komisija pristojna za nadzor upoštevanja določb Protokola št. 8.

103 Nazadnje, glede trditev, s katerimi se izpodbija zakonitost člena 4 Odločbe, je treba ugotoviti, da je Komisija v skladu s točko 10 Protokola št. 8 pristojna odobriti vsako drugo spremembo celotnega načrta prestrukturiranja in posamičnih načrtov ter da je v členu 4 Odločbe ponovila nekatere pogoje, ki so določeni že v Protokolu št. 8.

104 Zato je treba zavrniti tožbeni razlog glede kršitve Protokola št. 8.

Tožbeni razlog glede očitno napačne presoje

– Trditve strank

105 Tožeče stranke navajajo, da bi pravilna ugotovitev upoštevnih dejstev vodila Komisijo do sklepa, da je bila sporna pomoč že vrnjena, ker so bila proizvodna sredstva družbe HCz prevzeta po ceni, ki ustreza tržni.

106 Sodišče naj bi namreč v podobni zadevi presodilo, da če je bila družba, ki je prejela pomoč, prodana po tržni ceni, prodajna cena odraža posledice prejšnje pomoči in koristi pomoči obdrži prodajalec navedene družbe. V tem primeru bi morala biti vzpostavitev prejšnjega stanja primarno zagotovljena tako, da prodajalec vrne pomoč. Vendar če so bili zneski, ki izhajajo iz privatizacije, na koncu dodeljeni državi, je ta hkrati prodajalec in dajalec pomoči, tako da prejšnjega stanja ni mogoče vzpostaviti z vrnitvijo pomoči (sodba Sodišča z dne 20. septembra 2001 v zadevi Banks, C-390/98, Recueil, str. I-6117, točki 78 in 79).

107 V obravnavani zadevi naj bi družba ISD po ceni, ki naj bi ustrezala tržni vrednosti, ponovno kupila delnice družbe HSCz od družbe TFS in delnice družb MH in MH Plus ter desetih hčerinskih družb družbe HCz od družbe HCz. Ko je bila torej prodaja opravljena, naj bi prav družbi TFS in HCz, ki sta podjetji v stoodstotni lasti poljske države, obdržali koristi sporne pomoči.

108 Tožeče stranke v repliki še navajajo, da je morala družba IUD pod pritiskom poljske države ponuditi ceno, ki je znatno višja od njene prvotne ponudbe, in povrhu tega vključiti izjavo o zavezi v prid družbe MH. Navedena obveznost pa naj bi vendarle obsegala izrecno priznanje – v prid družbe IUD – pravice do pritožbe zoper morebitno odločbo Komisije, s katero se odredi vrnitev pomoči.

109 Tožeče stranke priznavajo nedavni razvoj sodne prakse v sodbi Banks, točka 106 zgoraj, v sodbi Sodišča z dne 29. aprila 2004 v zadevi Nemčija proti Komisiji (C-277/00, Recueil, str. I-3925, v nadaljevanju: sodba SMI) in v sodbi Sodišča prve stopnje z dne 19. oktobra 2005 v zadevi CDA Datenträger Albrechts proti Komisiji (T-324/00, ZOdl., str. II-4309). Vendar je po mnenju tožečih strank učinek te sodne prakse to, da če je prejemnik postal del skupine kupca, bo izterjava pomoči pri prejemniku ekonomsko prizadela tudi kupca, ki je morebiti že vrnil del pomoči s tem, ko je plačal po tržni ceni.

Če bi bila povrhu tega prodajalka paketa delnic sama država, ki mora izterjati zadevno pomoč, bi bila navedeni državi pomoč vrnjena dvakrat.

110 Komisija navaja, da bi bilo treba ta tožbeni razlog šteti za brezpredmeten, ker tožeče stranke izpodbijajo točko, ki naj je ne bi bilo v Odločbi.

– Presoja Sodišča prve stopnje

111 Za presojo trditve, da je družba ISD prevzela sredstva družbe HCz po tržni ceni, je treba razlikovati dve stopnji. Najprej sta družbi MH in MH Plus, hčerinski družbi, ki sta v stoodstotni lasti družbe HCz, od te družbe prevzeli sredstva proizvodnje jekla in druga sredstva za proizvodnjo (asset deal). Nato je družba HCz prodala družbi MH in MH Plus družbi ZPD Steel (postala družba ISD), ki je hčerinska družba v stoodstotni lasti družbe IUD (share deal).

112 Glede „asset deal" je gotovo, da družbi MH in MH Plus družbi HCz nista plačali nobene nakupne cene v zameno za prenos sredstev družbe HCz na te družbe naslednice. Strah Komisije, da bi zaradi tega prestrukturiranja družba HCz lahko postala „prazna lupina", ki bi preprečila vsako vrnitev pomoči, razglašenih za nezdružljive, čeprav so na začetku obstajala osnovna sredstva, je bil torej utemeljen. Zato le solidarna obveznost vrnitve omogoča Republiki Poljski, da se obrne na vsako upravičeno podjetje.

113 Glede „share deal" je treba ugotoviti, da ponovni nakup družb MH in MH Plus s strani družbe ISD, ki poleg tega še ni bil opravljen na dan sprejetja Odločbe, v njej ni preučen. Iz njenega izreka in uvodnih izjav namreč izhaja, da je le prva stopnja, namreč problematika glede prenosov sredstev družbe HCz (asset deal), predmet te Odločbe.

114 Poleg tega iz ustaljene sodne prakse izhaja, da je treba v okviru ničnostne tožbe zakonitost izpodbijanega akta presojati glede na dejanske in pravne elemente, ki so obstajali takrat, ko je bil akt sprejet (glej sodbo Sodišča z dne 7. februarja 1979 v združenih zadevah Francija proti Komisiji, 15/76 in 16/76, Recueil, str. 321, točka 7, in zgoraj v točki 109 navedeno sodbo SMI, točka 39 in navedena sodna praksa).

115 Družba HCz je bila 5. julija 2005, ko je bila Odločba sprejeta, še vedno lastnica družb MH in MH Plus, saj sta bili ti šele 30. septembra 2005 prodani družbi ISD. Ta naknadna prodaja družbe MH družbi ISD tako ne vpliva na zakonitost Odločbe. Dogodki po sprejetju Odločbe namreč ne morejo retroaktivno povzročiti njene nezakonitosti. Zato ta tožbeni razlog ni pomemben, saj tožeče stranke izpodbijajo prenos, ki v Odločbi ni bil obravnavan.

116 Iz tega sledi, da trditve tožečih strank, družb ISD in IUD, ki izhajajo iz zgoraj v točki 106 navedene sodbe Banks ter iz zgoraj v točki 109 navedenih sodb SMI in CDA Datenträger Albrechts proti Komisiji, v okviru te zadeve niso upoštevne. V sodbi Banks je namreč Sodišče preučilo možnost zahtevati vrnitev pomoči po prodaji upravičenega podjetja. Poznejši sodbi, SMI in CDA Datenträger Albrechts proti Komisiji, se nanašata na položaje, ko se je, drugače kot v obravnavani zadevi, prodaja zgodila pred sprejetjem odločbe o vrnitvi pomoči.

117 V skladu s sprejetjem odločbe o vrnitvi sporne pomoči morajo poljski organi v okviru uporabe Odločbe določiti podrobna pravila o vrnitvi, vključno z vprašanjem, kateri del skupnega zneska mora vrniti vsako od podjetij, ki so solidarni dolžniki.

118 Iz navedenega izhaja, da je treba tožbeni razlog glede očitno napačne presoje dejstev zavrniti.

Tožbeni razlog glede kršitve pravice do predložitve pripomb

– Trditve strank

119 Tožeči stranki, družbi ISD in IUD, zatrjujeta, da povzetek odločbe o začetku postopka ne omenja sporne pomoči, čeprav je Komisija vedela za zadevne pomoči. V odločbi o začetku postopka naj bi bilo sicer navedenih nekaj pravno upoštevnih dejstev, vendar naj ne bi bilo navedeno nobeno dejstvo glede pomoči, kakršna je sporna pomoč. Na podlagi tega besedila naj družba IUD ne bi mogla vedeti, na katere pomoči se nanaša preiskava. Zato naj tudi ne bi vedela, da bi morala predložiti pripombe o zadevnih pomočeh. Družba IUD torej ni imela možnosti izvrševati svoje pravice, ki ji je priznana v členu 88 ES in členu 6 Uredbe št. 659/1999.

120 Tožeči stranki v repliki priznavata, da poziv k predložitvi pripomb, objavljen v Uradnem listu, omenja zlasti obdobje, na katerega se nanaša postopek preizkusa. Vendar so te informacije le v odločbi o začetku postopka v različici, ki je bila objavljena v izvirnem jeziku (poljskem), in ne v povzetku. Družba IUD naj bi torej mislila, da se bo z odločbo o začetku postopka seznanila na podlagi povzetka, objavljenega v angleščini.

121 Komisija zavrača te trditve. Poudarja, da je v fazi uvedbe postopka preizkusa pravna presoja upoštevnih dejstev nujno predhodna, ampak da odločba o začetku postopka jasno kaže, da je bil predmet pravne presoje obstoj drugih pomoči, plačanih družbama HCz in HSCz od leta 1997.

– Presoja Sodišča prve stopnje

122 Res je, da v povzetku odločbe o začetku postopka, v katerem je družba HCz opredeljena kot morebitni upravičenec državne pomoči, nista omenjena ne sporna pomoč ne obdobje od leta 1997 do 2003.

123 Vendar je iz same narave povzetka razvidno, da ta ne more vsebovati vseh podatkov, ki so v odločbi o začetku postopka. Poleg tega iz poziva k predložitvi pripomb, objavljenega v Uradnem listu, jasno izhaja, da je merodajno le besedilo v poljskem jeziku. Navsezadnje je odločba o začetku postopka naslovljena na Republiko Poljsko, katere uradni jezik je poljski. Tožeči stranki se torej glede seznanitve z odločbo o začetku postopka ne moreta omejiti le na povzetek, objavljen v angleščini. Tožeči stranki bi morali v lastnem interesu poskrbeti za prevod te odločbe, če kljub dejstvu, da je družba ISD poljsko podjetje, odločbe ne bi razumeli.

124 Glede same odločbe o začetku postopka iz sodne prakse izhaja, da je namen faze preizkusa, navedene v členu 88(2) ES, omogočiti Komisiji, da se v celoti seznani z vsemi podatki zadeve (sodba Sodišča z dne 2. aprila 1998 v zadevi Komisija proti Sytraval in Brink's France, C-367/95 P, Recueil, str. I-1719, točka 38).

125 V skladu s členom 6(1) Uredbe št. 659/1999 odločba o začetku postopka vsebuje povzetek bistvenih dejanskih in pravnih vprašanj, vključuje „predhodno presojo" Komisije o značaju pomoči predlaganega ukrepa in izpostavi dvome o njegovi združljivosti s skupnim trgom. Poleg tega so s to odločbo zadevne države članice in druge zainteresirane stranke pozvane, da pošljejo pripombe.

126 Kot je razvidno iz zgoraj navedene določbe, mora biti preučitev Komisije nujno predhodna. Iz tega izhaja, da Komisija v obvestilu o začetku tega postopka ne more biti zavezana k predložitvi analize glede zadevne pomoči. Nasprotno, nujno je, da Komisija zadostno opredeli okvir preiskave, da ne bi pravica zainteresiranih strank, da predložijo pripombe, izgubila pomena (sodba Sodišča prve stopnje z dne 31. maja 2006 v zadevi Kuwait Petroleum (Nederland) proti Komisiji, T-354/99, ZOdl., str. II-1475, točka 85).

127 Vendar je iz točk 6, 32 in 51 odločbe o začetku postopka, katere besedilo v poljskem jeziku je bilo objavljeno v Uradnem listu, jasno razvidno, da se je Komisija spraševala o obstoju več pomoči, plačanih družbama HCz in HSCz od leta 1997. V točki 6 namreč ugotovi, da se „[n]a podlagi trenutno razpoložljivih podatkov zdi, da je družba HCz prejela različne državne pomoči od začetka obdobja prestrukturiranja leta 1997“. V točki 32 opredeli, da „[b]i v okviru tega postopka morala biti upoštevana vsaka pomoč, dodeljena družbi HCz od 1. januarja 1997“. Zato od poljskih organov zahteva „[p]odrobne podatke o zneskih in uporabi vseh državnih pomoči, ki jih je [Republika] Poljska dodelila družbi HCz od leta 1997“ (točka 51).

128 Čeprav odločba o začetku postopka ne omenja izrecno pomoči za prestrukturiranje niti zneska 19.699.452 PLN, je iz tega besedila vendarle jasno razvidno, da Komisija začenja izčrpen postopek, ki se nanaša na vse pomoči, ki so bile družbi HCz dodeljene od leta 1997.

129 Iz navedenega izhaja, da je Komisija v odločbi o začetku postopka zadostno opredelila okvir svojega preizkusa, da bi tretje zainteresirane osebe lahko predložile svoje pripombe. Zato je treba ta tožbeni razlog zavrniti.

Tožbeni razlog glede kršitve načela varstva legitimnih pričakovanj

– Trditve strank

130 Tožeči stranki ISD in IUD navajata, da je Komisija s tem, ko v odločbi o začetku postopka ni natančno opredelila državnih pomoči, za katere v Odločbi zahteva ukinitev, povzročila tudi nezakonitost Odločbe zaradi kršitve načela varstva legitimnih pričakovanj. Navajata, da naj bi njuno legitimno pričakovanje temeljilo tudi na dejstvu, da je družba IUD računala na to, da bi sporna pomoč štela za vrnjeno na podlagi sodne prakse Banks, navedene zgoraj v točki 106, in da je bila pomoč, dodeljena pred letom 2003, pravilno priglašena Komisiji.

131 Tožeče stranke v okviru naslednjega tožbenega razloga še navajajo, da je Komisija pri njih ustvarila pričakovanje, da naj pomoči, ki jih je prejela družba HCz, ne bi bile ukinjene. Tudi če bi bilo ugotovljeno, da so sporne pomoči nezakonite, naj bi v obravnavani zadevi obstajale povsem izjemne okoliščine. Namreč, potem ko naj bi Komisija v obrazložitvi svojega predloga z dne 26. maja 2003 glede odločbe Sveta priznala, da naj bi podaljšanje omejevanja, določeno v členu 8(4) Protokola št. 2, pomenilo retroaktivno legalizacijo pomoči, ki naj bi bile dodeljene nezakonito od začetka veljavnosti evropskega sporazuma, bi tožeče stranke lahko legitimno verjele, da Komisija ne bo zahtevala vrnitve pomoči, ki jih je prejela družba HCz. Poudarjajo, da čeprav sporna pomoč ni bila priglašena v smislu členov 87 ES in 88 ES, je bila „pravilno objavljena“ v skladu z ustreznimi postopki iz Protokola št. 2.

132 Komisija izpodbija te trditve in zatrjuje, da se tožeče stranke v obravnavani zadevi ne morejo sklicevati na načelo varstva legitimnih pričakovanj.

– Presoja Sodišča prve stopnje

133 Glede domnevno nenatančne odločbe o začetku postopka je treba napotiti na preizkus prejšnjega tožbenega razloga, kjer je bilo ugotovljeno – potem ko je bilo opozorjeno, da je taka odločba nujno predhodna – da je Komisija v odločbi o začetku postopka kljub vsemu dovolj opredelila okvir preizkusa (glej točke od 126 do 129 zgoraj). Zato dejstvo, da v odločbi o začetku postopka sporne pomoči niso bile izrecno omenjene, tožečim strankam ne omogoča uveljavljanja kršitve načela varstva legitimnih pričakovanj.

134 V zvezi s tem, da se tožeče stranke glede svojega pričakovanja sklicujejo na to, da naj bi sporna pomoč štela za vrnjeno, je treba ugotoviti, da takega pričakovanja ni mogoče varovati na podlagi načela varstva legitimnih pričakovanj. Tožeče stranke namreč niso bile z aktom Skupnosti zapeljane, da sprejmejo odločitev, ki je nato povzročila negativne posledice zanje (glej v tem smislu sodbo Sodišča z dne 28. aprila 1988 v zadevi Mulder, 120/86, Recueil, str. 2321, točka 24), niti niso bile upravičenke iz upravnega akta institucije Skupnosti, ki bi bil zanje ugoden in ki ga je Skupnost retroaktivno umaknila (glej v tem smislu sodbo Sodišča z dne 17. aprila 1997 v zadevi de Compte proti Parlamentu, C-90/95 P, Recueil, str. I-1999, točka 35 in navedena sodna praksa). V vsakem primeru zgoraj v točki 106 navedena sodba Banks ne vpliva na zakonitost Odločbe (glej točko 116 zgoraj).

135 Glede domnevne retroaktivne legalizacije nezakonitih pomoči je treba opozoriti, da imajo podjetja, ki so upravičena do pomoči, legitimno pričakovanje glede zakonitosti pomoči načeloma le, če so bile te dodeljene v skladu s postopkom iz člena 88 ES, in da naj bi bil vesten gospodarski subjekt navadno sposoben ugotoviti, ali je bil ta postopek spoštovan (sodba Sodišča z dne 20. marca 1997 v zadevi Alcan Deutschland, C-24/95, Recueil, str. I-1591, točka 25).

136 V obravnavani zadevi ni sporno, da ni bila opravljena nobena priglasitev sporne pomoči. Sporna pomoč je bila namreč dodeljena v obdobju, ko Republika Poljska še ni bila članica Evropske unije. Priglasitev v skladu s postopkom iz člena 88 ES torej ni bila mogoča.

137 Tožeče stranke navajajo, da je bila sporna pomoč „pravilno objavljena“ v skladu z ustreznimi postopki iz Protokola št. 2. Sodišče prve stopnje v zvezi s tem opozarja, da je bila s členom 8 Protokola št. 2 uvedena splošna prepoved vsakršnih državnih pomoči, razen izjem, ki so dovoljene na podlagi Pogodbe ESPJ. Ta člen določa tudi izjemo za pomoči za prestrukturiranje glede „jeklarskih izdelkov ESPJ“, za katero pa so bili določeni nekateri pogoji in postopki.

138 Vendar ti postopki ne morejo ustvariti legitimnega pričakovanja pri tožečih strankah. Zaradi njihove trditve, da je bila sporna pomoč „pravilno objavljena“ v skladu s postopki iz Protokola št. 2, se namreč zdi, da se sklicujejo na Odločbo 2003/588. Svet je v tej odločbi ugotovil, da program prestrukturiranja in načrti podjetja, ki jih je Republika Poljska predložila Komisiji 4. aprila 2003, izpolnjujejo zahteve iz člena 8(4) Protokola št. 2. Torej je treba ugotoviti, da načrt podjetja glede družbe HCz ni bil predložen Komisiji. Zato se odobritev iz Odločbe 2003/588 nanj ne nanaša.

139 Glede obrazložitve Komisije v zvezi z njenim predlogom za zgoraj navedeno odločbo Sveta, v skladu s katerim naj bi podaljšanje izjeme, določene v členu 8(4) Protokola št. 2, pomenilo retroaktivno legalizacijo vseh pomoči, ki so bile nezakonito dodeljene od začetka veljavnosti evropskega sporazuma, je treba ugotoviti, da tega besedila ni v aktu, ki ga je nazadnje sprejel Svet. Zgolj predlog Komisije za odločbo Sveta torej ne more ustvariti legitimnega pričakovanja tožečih strank.

140 Zato je treba tožbeni razlog glede kršitve načela varstva legitimnih pričakovanj zavrniti.

Tožbeni razlog glede kršitve člena 14 Uredbe št. 659/1999

– Trditve strank

141 Tožeče stranke opozarjajo, da v skladu s členom 14(1) Uredbe št. 659/1999 Komisija ne sme zahtevati vrnitve pomoči, če s tem krši splošno načelo prava Skupnosti. Komisija naj bi torej z Odločbo kršila načelo varstva legitimnih pričakovanj, načelo pravne varnosti in načelo enakega obravnavanja.

142 Prvič, tožeče stranke glede načela varstva legitimnih pričakovanj navajajo trditve, navedene v točki 131 zgoraj.

143 Drugič, tožeče stranke glede načela pravne varnosti navajajo, da če je bila institucija seznanjena s pomočjo v okviru programa za prestrukturiranje nacionalne jeklarske industrije in če je druga institucija na predlog prve sprejela odločbo, ki ta program razglaša za združljiv s pravom Skupnosti, to izključuje možnost, da bi ta institucija zahtevala ukinitev te pomoči.

144 Tretjič, tožeče stranke glede načela enakega obravnavanja navajajo, da je Komisija popolnoma drugače obravnavala dve skupini oseb, katerih pravna in dejanska položaja

se bistveno ne razlikujeta – podjetja s seznama v Prilogi 1 Protokola št. 8 po eni strani in gospodarske subjekte, ki so nasledili družbo HCz, po drugi strani – ko je naložila Republiki Poljski, naj izterja pomoč, dodeljeno družbi HCz, medtem ko je pomoč, dodeljena podjetjem iz Priloge 1, štela za združljivo s Pogodbo.

145 Komisija izpodbija te trditve in med drugim navaja, da organi Skupnosti oziroma poljski organi nikoli niso odobrili sporne pomoči na podlagi člena 8(4) Protokola št. 2.

– Presoja Sodišča prve stopnje

146 Tožeče stranke v okviru tega tožbenega razloga navajajo kršitev načela varstva legitimnih pričakovanj, načela pravne varnosti in načela enakega obravnavanja kot splošnih načel prava Skupnosti v smislu člena 14 Uredbe št. 659/1999.

147 Prvič, glede domnevne kršitve načela varstva legitimnih pričakovanj je treba napotiti na ugotovitev iz preizkusa teh trditev v okviru prejšnjega tožbenega razloga (točka 140 zgoraj).

148 Drugič, očitka domnevne kršitve načela pravne varnosti glede na prejšnje ugotovitve tudi ni mogoče sprejeti. Namreč, kot je bilo dokazano zgoraj, ravnanje Komisije ni v nasprotju z Odločbo 2003/588, ker se ta ne nanaša na načrt podjetja glede družbe HCz. Poleg tega ni sporno, da Priloga 1 Protokola št. 8 vsebuje imena subjektov, ki lahko prejmejo državne pomoči, in da družbe HCz ni med njimi.

149 Tretjič, glede domnevne kršitve načela enakega obravnavanja je treba poudariti, da ravno dejstvo, da družba HCz ne spada med podjetja, ki so upravičena do pomoči, utemeljuje, da je obravnavana drugače kot navedena podjetja. V zvezi s tem, da Protokol št. 8 za upravičena podjetja določa drugačno obravnavanje kot za podjetja, ki niso na seznamu iz Priloge 1 k navedenemu protokolu, je treba ugotoviti, da je ta protokol kot vir primarnega prava del Pogodbe ES.

150 Iz navedenega izhaja, da je treba tožbeni razlog glede kršitve člena 14 Uredbe št. 659/1999 zavrniti.

Tožbeni razlog glede kršitve Uredbe št. 794/2004

– Trditve strank

151 Če bi Sodišče prve stopnje ugotovilo, da so ničnostni razlogi, navedeni zgoraj, neutemeljeni, tožeče stranke menijo, da bi bilo treba še vedno razglasiti ničnost člena 3(2), drugi pododstavek, Odločbe, ki se nanaša na izračun dolgovanih obresti. Komisija naj namreč ne bi upoštevala cilja členov 9 in 11 Uredbe št. 794/2004, in sicer ponovne vzpostavitve stanja, kakršno je bilo pred dodelitvijo nezakonite pomoči (status *quo ante*), po eni strani s tem, da zahteva obresti od povračil obresti, po drugi strani pa z izbiro referenčne obrestne mere, ki je popolnoma neskladna z dejanskim stanjem na poljskem trgu v obdobju od leta 1997 do 2004.

152 Prvič, tožeče stranke navajajo, da po poljskem pravu obresti tečejo le na zneske neplačanih davkov in davčni zakoni ne določajo kapitalizacije obresti, ki so dolgovane na podlagi teh zaostalih davkov. Zato naj bi bila upravičena podjetja postavljena v položaj, ki ni enak položaju, v katerem so bila pred dodelitvijo pomoči, ampak je manj ugoden.

153 Drugič, tožeče stranke navajajo – kot je bilo podrobno pojasnjeno v strokovnem mnenju, priloženem kot Priloga A k tej tožbi – da se je v letih od 1997 do 2004 zelo redko zgodilo, da so podjetja dobila dolgoročni zunanji kapital (pet let ali več) z uporabo obveznic in bančnih posojil v PLN. Podjetja naj bi imela posojila v tujih valutah rajši kot posojila v domači valuti in „prevladujoča tuja valuta“ naj bi bil ameriški dolar (USD).

154 Komisija naj s tem, ko je želela uporabiti obrestno mero poljskih državnih obveznic, ne bi uporabila obrestne mere, ki korektno odraža prednost, ki bi jo imela družba HCz. Nasprotno, obrestne mere državnih obveznic naj bi precenile te ugodnosti in zaradi plačila obresti naj bi bila upravičena podjetja v manj ugodnejšem položaju kot prej. Dejansko bi določene obrestne mere morale biti med 4,24 in 7,51 %, medtem ko naj bi obrestna mera, ki jo predlaga Komisija, nihala med 5,5 in 19,7 %. Če bi bil člen 3(2), drugi pododstavek, Odločbe razglašen za ničen, bi Sodišče prve stopnje moralo vprašanje obresti predati v odločanje Komisiji, da sprejme novo odločbo v smislu Priloge A te tožbe. Tožeče stranke na koncu navajajo povzetek postopka izračuna, opisanega v Prilogi A, in rezultate za leta od 1997 do 2006.

155 Komisija zavrne te trditve.

– Presoja Sodišča prve stopnje

156 Zadnji tožbeni razlog tožečih strank se nanaša na obrestne mere, ki se uporabijo za vrnitev sporne pomoči. V tem okviru tožeče stranke ne izpodbijajo le Odločbe, ampak tudi dopis z dne 7. junija 2006, v katerem je Komisija določila to obrestno mero.

157 Glede Odločbe je treba ugotoviti, da se Komisija v njenem členu 3(2), drugi pododstavek, omeji na navedbo, da zneski, ki jih je treba izterjati, vključujejo obresti od dneva, ko je bila sporna pomoč na voljo družbi HCz, do dneva dejanske izterjave in da se obresti izračunajo v skladu z določbami iz poglavja V Uredbe št. 794/2004. Če tožeče stranke izpodbijajo obrestno mero, ki se uporabi za vrnitev sporne pomoči, je torej njihov tožbeni razlog brezpredmeten, ker ta obrestna mera ni določena ne v izreku ne v uvodnih izjavah Odločbe.

158 Poleg tega je treba poudariti, da je Komisija v uvodni izjavi 147 Odločbe izrecno priznala, da ker Poljska v obdobju, povezanem z dodelitvijo sporne pomoči, ni imela petletne medbančne obrestne mere swap, mora obrestna mera, ki se uporabi za izterjavo, v skladu s členom 9(4) Uredbe št. 794/2004 temeljiti na razpoložljivi obrestni meri, ki je primerna za to obdobje.

159 Če tožeče stranke izpodbijajo način izračuna obresti, ki je določen v Odločbi, je treba poudariti, da so ugotovitve v členu 3(2), drugi pododstavek, Odločbe zgolj pojasnjevalne, ker le napotujejo na upoštevne določbe poglavja V Uredbe št. 794/2004. Način izračuna obresti je namreč določen v sami Uredbi št. 794/2004. Tožeče stranke pa ne uveljavljajo ugovora nezakonitosti te uredbe.

160 Tožeče stranke glede dopisa z dne 7. junija 2006, v katerem je Komisija določila obrestno mero, ki se uporabi za izterjavo sporne pomoči, v bistvu navajajo, da je referenčna obrestna mera, ki jo je izbrala Komisija, popolnoma neskladna z dejanskim stanjem na poljskem trgu v tem obdobju in da obresti ne bi smele biti izračunane na podlagi obrestnoobrestnega računa.

161 Vendar je treba ugotoviti, da so ti očitki neutemeljeni.

162 Člen 9(4) Uredbe št. 794/2004 namreč glede načina določitve obrestne mere določa le, da je treba obrestno mero, ki se uporabi za izterjavo, določiti v „tesnem sodelovanju“ z državo članico.

163 Iz dopisov med Komisijo in poljskimi organi, ki jih je Komisija predložila v odgovoru na vprašanje Sodišča, je torej razvidno, da je bila obrestna mera, ki se uporabi za izterjavo sporne pomoči, dejansko določena v „tesnem sodelovanju“ z Republiko Poljsko. Poljski organi so namreč v svojem dopisu z dne 13. marca 2006 kot obrestno mero za izterjavo predlagali obrestne mere petletnih in desetletnih državnih obveznic. Glede na stanje kapitalskih trgov na Poljskem v obdobju, za katerega so bile značilne zelo visoke obrestne mere, ki pa so zelo hitro padale, so zahtevali, da se opravi letna posodobitev teh obrestnih mer in da se obresti ne izračunavajo na podlagi obrestnoobrestnega računa.

164 Komisija je sprejela večino teh predlogov. Vendar pa je menila, da bi bilo treba zaradi medsebojne povezanosti namesto dveh različnih obrestnih mer uporabiti le obrestno mero za petletne obveznice za celotno obdobje od leta 1997 do 2004. Vendar je Komisija pri določitvi obrestne mere, ki se uporabi, imela v skladu s členom 9(4) Uredbe št. 794/2004 določeno polje diskrecije. Poleg tega tožeče stranke niso izpodbijale izbire le ene obrestne mere.

165 Res je, da je Komisija glede načina uporabe obresti, zlasti izračuna obresti na podlagi obrestnoobrestnega računa, zavrnila trditev Republike Poljske. Vendar člen 11(2) Uredbe št. 794/2004 izrecno določa, da se obrestna mera uporabi na podlagi obrestnoobrestnega računa do dneva vračila pomoči in da se na natečene obresti v prejšnjem letu obračunajo obresti za vsako poznejše leto. Poleg tega člen 13 Uredbe št. 794/2004 določa, da se njena člena 9 in 11 uporabita za vsako odločbo o izterjavi, ki je vročena po datumu začetka veljavnosti te uredbe. Ker je Uredba št. 794/2004 začela veljati maja 2004, se je torej uporabila pri sprejetju Odločbe, tako da je bila Komisija dolžna zahtevati, da se obresti izračunajo na podlagi obrestnoobrestnega računa.

166 V teh okoliščinah in glede na dejstvo, da so poljski organi predlagali sporne referenčne obrestne mere, ni mogoče ugotoviti, da Komisija ni izpolnila svoje obveznosti, da obrestno mero, ki se uporabi za izterjavo sporne pomoči, določi v tesnem sodelovanju z Republiko Poljsko, oziroma da je očitno napačno presodila ali da je napačno uporabila navedeno obrestno mero na podlagi obrestnoobrestnega računa.

167 Zato je treba tožbeni razlog glede kršitve Uredbe št. 794/2004 zavrniti.

168 Ker so bili vsi tožbeni razlogi tožečih strank zavrnjeni, je treba tožbi v celoti zavrniti.

Stroški

169 V skladu s členom 87(2) Poslovnika se neuspeli stranki naloži plačilo stroškov, če so bili ti priglašeni. Ker tožeče stranke niso uspele, se jim v skladu s predlogi Komisije naloži plačilo stroškov.

Iz teh razlogov je

SODIŠČE PRVE STOPNJE (osmi senat)

razsodilo:

1. Tožbi se zavrneta.

2. Družbama ISD Polska sp. z o.o. in Industrial Union of Donbass Corp. se naloži plačilo stroškov.

Martins Ribeiro Papasavvas Dittrich

Podpisi

Stvarno kazalo

Pravni okvir . . . . . II - 2192

Dejansko stanje spora . . . . . II - 2200

Postopek in predlogi strank . . . . . II - 2205

Pravo . . . . . II - 2208

Dopustnost tožb . . . . . II - 2208

Procesno upravičenje . . . . . II - 2208

– Trditve strank . . . . . II - 2208

– Presoja Sodišča prve stopnje . . . . . II - 2210

Prepozno vloženi tožbi . . . . . II - 2212

– Trditve strank . . . . . II - 2212

– Presoja Sodišča prve stopnje . . . . . II - 2214

Dopustnost tožbe zoper dopis z dne 7. junija 2006 . . . . . II - 2215

– Trditve strank . . . . . II - 2215

– Presoja Sodišča prve stopnje . . . . . II - 2217

Dopustnost tretjega, četrtega in šestega tožbenega predloga . . . . . II - 2219

Trditve strank . . . . . II - 2219

Presoja Sodišča prve stopnje . . . . . II - 2220

Utemeljenost . . . . . II - 2221

Tožbeni razlog glede kršitve Protokola št. 8 . . . . . II - 2221

– Trditve strank . . . . . II - 2221

– Presoja Sodišča prve stopnje . . . . . II - 2223

Tožbeni razlog glede očitno napačne presoje . . . . . II - 2227

– Trditve strank . . . . . II - 2227
– Presoja Sodišča prve stopnje . . . . . II - 2229
Tožbeni razlog glede kršitve pravice do predložitve pripomb . . . . . II - 2231
– Trditve strank . . . . . II - 2231
– Presoja Sodišča prve stopnje . . . . . II - 2232
Tožbeni razlog glede kršitve načela varstva legitimnih pričakovanj . . . . . II - 2234
– Trditve strank . . . . . II - 2234
– Presoja Sodišča prve stopnje . . . . . II - 2235
Tožbeni razlog glede kršitve člena 14 Uredbe št. 659/1999 . . . . . II - 2237
– Trditve strank . . . . . II - 2237
– Presoja Sodišča prve stopnje . . . . . II - 2238
Tožbeni razlog glede kršitve Uredbe št. 794/2004 . . . . . II - 2239
– Trditve strank . . . . . II - 2239
– Presoja Sodišča prve stopnje . . . . . II - 2241
Stroški . . . . . II - 2244